

Skatteutskottets betänkande

1982/83:11

om vissa åtgärder för att förbättra skatteuppbörden
(prop. 1982/83:53)

Propositionen

Regeringen (budgetdepartementet) föreslår i proposition 1982/83:53 bl. a. att riksdagen antar vid propositionen fogade förslag till

1. lag om ändring i uppbördslagen (1953:272),
2. lag om ändring i stämpelskattelagen (1964:308),
3. lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdesskatt,
4. lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
5. lag om ändring i tullagen (1973:670).

Propositionen har hänvisats till skatteutskottet i nu nämnda delar och i övrigt till finansutskottet. De till skatteutskottet hänvisade förslagen innehåller i huvudsak följande.

Som ett första led i kampen mot skatte- och avgiftsundandraganden föreslås i propositionen vissa åtgärder för att förbättra uppbörden av skatter och allmänna avgifter.

Restavgift tas ut när en skatt eller allmän avgift inte betalas inom föreskriven tid. Avgiften är fast och utgår f. n. med 4 % av det obetalda beloppet dock med minst 10 kr. I propositionen föreslås att avgiften skall beräknas efter 6 %. Vidare föreslås en höjning till 50 kr. av det belopp som restavgiften minst skall utgå med.

B-skatt betalas i huvudsak av företag och egna företagare. Som huvudregel gäller att B-skatten för ett inkomstår skall motsvara den slutliga skatt som den skattskyldige debiterades föregående år. Detta innebär att den preliminära skatten beräknas med hänsyn till inkomster som den skattskyldige hade två år före det aktuella inkomståret. För att den preliminära skatten skall bli bättre avvägd föreslås i propositionen att B-skatt enligt huvudregeln skall utgå med 120 % av den slutliga skatten.

De nya bestämmelserna föreslås gälla från och med den 1 januari 1983.

Lagförslagen har följande lydelse.

1 Förslag till

Lag om ändring i uppbördslagen (1953: 272)

Härigenom föreskrivs att 13 § och 58 § 1 mom. uppbördslagen (1953: 272)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

13 §²

Preliminär B-skatt skall, om inte annat sägs nedan eller föranleds av särskilda omständigheter, utgå med belopp motsvarande den slutliga skatt, som har påförts den skattskyldige året före inkomståret, till den del sistnämnda skatt avser annat än utskiftnings-skatt, ersättningsskatt, skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen (1956: 623) eller sådan i denna lag inte omnämnd skatt eller avgift, vilken har påförts enligt bestämmelse i annan författning. Vid beräkning av preliminär B-skatt skall, om möjligt, hänsyn tagas till preliminär A-skatt som den skattskyldige kan ha att betala på grund av förordnande enligt 3 § 3 mom. andra stycket.

Preliminär B-skatt skall, om inte annat sägs nedan eller föranleds av särskilda omständigheter, utgå med belopp motsvarande *120 procent* av den slutliga skatt, som har påförts den skattskyldige året före inkomståret, till den del sistnämnda skatt avser annat än utskiftnings-skatt, ersättningsskatt, skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen (1956: 623) eller sådan i denna lag inte omnämnd skatt eller avgift, vilken har påförts enligt bestämmelse i annan författning. Vid beräkning av preliminär B-skatt skall, om möjligt, hänsyn tagas till preliminär A-skatt som den skattskyldige kan ha att betala på grund av förordnande enligt 3 § 3 mom. andra stycket.

Har skattskyldig inte påförts slutlig skatt enligt den årliga taxeringen året före inkomståret, men kan han antagas bli påförd sådan skatt enligt den årliga taxeringen året efter inkomståret, skall preliminär B-skatt beräknas med ledning av särskild taxering till statlig inkomstskatt, kommunal inkomstskatt och statlig förmögenhetsskatt (*preliminär taxering*).

Preliminär B-skatt skall också beräknas med ledning av preliminär taxering, om det med sannolikhet kan antagas, att vid årlig taxering året efter inkomståret till statlig eller kommunal inkomstskatt taxerad inkomst kommer att avvika från motsvarande inkomst vid den årliga taxeringen året före inkomståret med minst en femtedel av sistnämnda inkomst, dock minst 2 000 kronor.

Preliminär B-skatt får beräknas på grundval av preliminär taxering även i annat fall än som sägs i andra eller tredje stycket, om särskilda omständigheter föranleder det. Sådana omständigheter kan föreligga exempelvis när det är fråga om nedsatt skatteförmåga eller om mer betydande skillnad mellan annars utgående preliminär skatt och påräknelig slutlig skatt.

¹ Lagen omtryckt 1972: 75.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 771.

² Senaste lydelse 1979: 489.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

58 §

1 mom.³ Har skattskyldig eller arbetsgivare som gjort skatteavdrag underlåtit att inbetala skatt i tid och ordning, som är föreskriven i denna lag, skall restavgift utgå. Denna skall beräknas efter *fyra* öre för varje hel krona av den del av skatten, som sålunda inte har erlagts, dock ej mindre än *tio* kronor. Öretal som uppkommer vid denna beräkning skall rundas av till närmast högre hela krontal.

Arbetsgivare, som avses i första stycket, skall utöver restavgift erlagga tilläggsavgift för varje påbörjad tidrymd av sex månader utöver den första efter utgången av den uppbördsmanad, under vilken skatten rätteligen skolat erläggas, intill dess skatten inbetalas eller av den lokala skattemyndigheten fastställs till betalning. Tilläggsavgift skall för varje sådan tidrymd beräknas till *fyra* öre för varje hel krona av den del av skatten, som inte har erlagts, dock ej mer än *tolv* öre för hel krona. Bestämmelserna i denna lag om restavgift tillämpas även i fråga om tilläggsavgift.

Vid tillämpning av bestämmelserna i detta moment jämsställs med inbetalning av skatt att verkställighet har skett eller säkerhet har tagits emot enligt lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas, såvitt gäller 13 §, första gången i fråga om preliminär skatt för uppbördsåret 1983/84. Bestämmelserna i 58 § gäller i fråga om skatt som förfaller till betalning efter ikraftträdandet. I fråga om skatt, som en arbetsgivare underlåtit att innehålla gäller dock äldre bestämmelser om underlåtenheten avser skatt som belöper på tid före den 1 november 1982.

³ Senaste lydelse 1979: 489.

2 Förslag till

Lag om ändring i stämpelskattelagen (1964:308)

Härigenom föreskrivs att 37 § 2 mom. stämpelskattelagen (1964:308)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

37 §²

2 mom. Har den skattskyldige underlåtit att betala skatt inom föreskriven tid, skall restavgift erläggas till beskattningsmyndigheten. Restavgiften skall utgå efter *fyra* öre för varje hel krona av den del av skatten som inte har erlagts i rätt tid, dock inte med mindre belopp än *tio* kronor. Öretal som uppkommer vid beräkning av restavgift jämnas till närmast högre hela kronantal.

2 mom. Har den skattskyldige underlåtit att betala skatt inom föreskriven tid, skall restavgift erläggas till beskattningsmyndigheten. Restavgiften skall utgå efter *sex* öre för varje hel krona av den del av skatten som inte har erlagts i rätt tid, dock inte med mindre belopp än *femtio* kronor. Öretal som uppkommer vid beräkning av restavgift jämnas till närmast högre hela kronantal.

Beskattningsmyndigheten får befria från skyldigheten att erlägga restavgift, när dröjsmålet med betalningen är obetydligt eller om det annars finns särskilda skäl.

Riksskatteverket får meddela föreskrifter i fråga om befrielse från skyldigheten att erlägga restavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas i fråga om skatt som förfaller till betalning efter ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1979:1060.

² Senaste lydelse 1982:36.

3 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1968: 430) om mervärdeskatt

Härigenom föreskrivs att 47 § lagen (1968: 430) om mervärdeskatt¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

47 §

Betalas icke skatt i behörig ordning inom den tid då deklaration för den redovisningsperiod skatten avser skall lämnas enligt 22 § tredje stycket, utgår restavgift på sålunda icke betalat belopp. Har anstånd med betalning av skatt beslutats enligt 45 §, utgår dock restavgift endast på skattebelopp som betalas sedan anståndstiden gått till ända.

Restavgiften är *fyra* öre för varje hel krona av den skatt som icke betalats, dock minst *tio* kronor. Öretal som uppkommer vid denna beräkning jämnas till närmast högre hela krontal.

Restavgiften är *sex* öre för varje hel krona av den skatt som icke betalats, dock minst *femtio* kronor. Öretal som uppkommer vid denna beräkning jämnas till närmast högre hela krontal.

Bestämmelserna i 58 § 2 mom. uppbördslagen (1953: 272) om befrielse från restavgift gäller i tillämpliga delar beträffande restavgift för mervärdeskatt. Bestämmelserna i denna lag om beslut om fastställelse av skatt gäller i tillämpliga delar om beslut i fråga om befrielse från restavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas i fråga om skatt för vilken deklaration skall lämnas efter ikraftträdandet.

¹ Lagen omtryckt 1979: 304.

Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 885.

4 Förslag till

Lag om ändring i kupongskattelagen (1970: 624)

Härigenom föreskrivs att 19 § kupongskattelagen (1970: 624)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

19 §²

Kupongskatt betalas genom insättning på särskilt postgirokonto. Inbetalning anses ha skett den dag inbetalningskort eller försändelse, som innehåller gireringskort, inkommit till postanstalt.

Inbetalas kupongskatt ej inom den tid som anges i 8 eller 15 § eller i den ordning som anges i första stycket, utgår restavgift beräknad efter *fyra* öre för varje hel krona av det icke sålunda erlagda beloppet, dock minst *tio* kronor. Öretal som uppkommer vid denna beräkning skall jämnas till närmast högre hela krontal. Utöver restavgift utgår tilläggsavgift. Tilläggsavgift utgår för varje påbörjad tidrymd av sex månader, första gången dock för den tidrymd, som börjar två månader efter utgången av den månad, då betalning skulle ha skett, till dess betalning sker eller förordnande om indrivning meddelas. Tilläggsavgift beräknas för varje tidrymd som nu nämnts till fyra öre för varje hel krona av det icke erlagda beloppet, dock högst tolv öre för hel krona. I övrigt tillämpas i fråga om tilläggsavgift bestämmelserna i denna lag om restavgift. När särskilda omständigheter föranleder det, får riksskatteverket befria från restavgift och tilläggsavgift.

Inbetalas kupongskatt ej inom den tid som anges i 8 eller 15 § eller i den ordning som anges i första stycket, utgår restavgift beräknad efter *sex* öre för varje hel krona av det icke sålunda erlagda beloppet, dock minst *femtio* kronor. Öretal som uppkommer vid denna beräkning skall jämnas till närmaste högre hela krontal. Utöver restavgift utgår tilläggsavgift. Tilläggsavgift utgår för varje påbörjad tidrymd av sex månader, första gången dock för den tidrymd, som börjar två månader efter utgången av den månad, då betalning skulle ha skett, till dess betalning sker eller förordnande om indrivning meddelas. Tilläggsavgift beräknas för varje tidrymd som nu nämnts till fyra öre för varje hel krona av det icke erlagda beloppet, dock högst tolv öre för hel krona. I övrigt tillämpas i fråga om tilläggsavgift bestämmelserna i denna lag om restavgift. När särskilda omständigheter föranleder det, får riksskatteverket befria från restavgift och tilläggsavgift.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas i fråga om skatt som förfaller till betalning efter ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse av lagens rubrik 1974: 996.

² Senaste lydelse 1974: 996.

5 Förslag till

Lag om ändring i tullagen (1973: 670)

Härigenom föreskrivs att 21 § tullagen (1973: 670) skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

21 §¹

Betalas ej tull eller annan införselavgift inom föreskriven tid, utgår restavgift med *fyra* öre för varje hel krona av obetalt belopp, dock minst *tio* kronor. Öretal som uppkommer vid beräkning av restavgift jämnas till närmast högre hela kronantal. Generaltullstyrelsen får meddela befrielse helt eller delvis från skyldighet att erlagga restavgift, om särskilda skäl föreligger.

Till betalning förfallen tull och annan införselavgift skall på framställning av tullmyndighet indrivas av *utmätningsman*. Därvid äger 60 § 1–3 mom. upphördslagen (1953: 272) motsvarande tillämpning. Har säkerhet ställts eller utgör varan säkerhet, får avgiften *tagas* ut av säkerheten.

Bestämmelserna i denna lag om tull och annan införselavgift äger motsvarande tillämpning på restavgift enligt första stycket.

Föreslagen lydelse

Betalas ej tull eller annan införselavgift inom föreskriven tid, utgår restavgift med *sex* öre för varje hel krona av obetalt belopp, dock minst *femtio* kronor. Öretal som uppkommer vid beräkning av restavgift jämnas till närmast högre hela kronantal. Generaltullstyrelsen får meddela befrielse helt eller delvis från skyldighet att erlagga restavgift, om särskilda skäl föreligger.

Till betalning förfallen tull och annan införselavgift skall på framställning av tullmyndighet indrivas av *kronofogdemyndigheten*. Därvid skall *utsökningsbalken* tillämpas. Har säkerhet ställts eller utgör varan säkerhet, får avgiften *tas* ut av säkerheten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas i fråga om tull eller annan införselavgift som förfaller till betalning efter ikraftträdandet.

¹ Senaste lydelse 1974: 982.

Motionerna

Motioner väckta med anledning av propositionen

1982/83:89 av Stig Josefson m. fl. (c)

I motionen yrkas att riksdagen i fråga om 13 § uppbördslagen (1953:272) beslutar att första stycket skall ha nedan angivna lydelse.

Regeringens förslag

Preliminär B-skatt skall, om inte annat sägs nedan eller föranleds av särskilda omständigheter, utgå med belopp motsvarande 120 procent av den slutliga skatt som har påförts den skattskyldige året före inkomst-året, till den del sistnämnda skatt avser annat än utskiftningsskatt, ersättningsskatt, skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen (1953:623) eller sådan i denna lag inte omnämnd skatt eller avgift, vilken har påförts enligt bestämmelse i annan författning. Vid beräkning av preliminär B-skatt skall, om möjligt, hänsyn tagas till preliminär A-skatt som den skattskyldige kan ha att betala på grund av förordnande enligt 3 § 3 mom. andra stycket.

Motionärernas förslag

Preliminär B-skatt skall, om inte annat sägs nedan eller föranleds av särskilda omständigheter, utgå med belopp motsvarande 110 procent av den slutliga skatt som har påförts den skattskyldige året före inkomst-året, till den del sistnämnda skatt avser annat än utskiftningsskatt, ersättningsskatt, skattetillägg eller förseningsavgift enligt taxeringslagen (1953:623) eller sådan i denna lag inte omnämnd skatt eller avgift, vilken har påförts enligt bestämmelse i annan författning. Vid beräkning av preliminär B-skatt skall, om möjligt, hänsyn tagas till preliminär A-skatt som den skattskyldige kan ha att betala på grund av förordnande enligt 3 § 3 mom. andra stycket.

1982/83:135 av Knut Wachtmeister m. fl. (m)

I motionen yrkas

att riksdagen avslår regeringens förslag att till 50 kr. höja det belopp som restavgiften minst skall utgå med och i stället beslutar om en höjning till 15 kr. samt

att riksdagen avslår den av regeringen föreslagna höjningen av den preliminära B-skatten att utgå med 120 % av den slutliga skatten.

Motioner väckta vid riksmötet 1981/82

1981/82:898 av Rolf Dahlberg (m) och Wiggo Komstedt (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen begär ett förenklat förfarande för ansökan om förtidsåterbetalning av överskjutande skatt i enlighet med vad som anförs i motionen.

1981/82:909 av Anita Johansson (s) och Hagar Normark (s)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen hemställer om en översyn av preliminärskatteberäkningen hos försäkringskassorna så att skatteuttaget bättre överensstämmer med den slutliga skatten.

1981/82:1207 av Knut Wachtmeister (m)

I motionen yrkas att riksdagen hos regeringen anhåller om en översyn av bestämmelserna om kvarstad i enlighet med vad som anges i motionen.

1981/82:1699 av Erik Wärnberg m. fl. (s)

såvitt avser yrkande

4. att riksdagen beslutar om förändring av avgifterna i samband med uppbörd av skatt i enlighet med vad som anförs i motionen.

Utskottet

Restavgiften m. m.

För att förbättra uppbörden av skatter och allmänna avgifter föreslår regeringen bl. a. att restavgiften höjs från nuvarande 4 % av det obetalade beloppet och minst 10 kr. till 6 % och minst 50 kr.

I anslutning till skatteindrivningsutredningens förslag (Ds B 1981:12) yrkas i motion 1981/82:1699 av Erik Wärnberg m. fl. (s) att restavgiften höjs till 8 % och minst 100 kr. Knut Wachtmeister m. fl. (m) godtar däremot i motion 1982/83:135 den i propositionen föreslagna procentsatsen för restavgiften. Minimibeloppet bör dock enligt motionärernas mening fastställas till 15 kr., eftersom de inte vill godta en större höjning än som kan anses motiverat av den allmänna prisutvecklingen.

Förslaget att höja restavgiften skall ses mot bakgrund av den rådande indrivningsbalansen och av att diskontot sedan den nuvarande restavgiften infördes 1943 successivt har höjts från 3 till f. n. 10 %. Avgiften är inte avdragsgill vid taxeringen. Vid korta dröjsmål motsvarar den därför en hög ränta även om procentsatsen är relativt låg. Samtidigt bör beaktas att restavgiften med sin nuvarande konstruktion såsom en fast avgift inte fungerar som ett betalningsstimulerande påtryckningsmedel efter förfallodagen och att skatteindrivningsutredningen därför har fått i uppdrag att överväga hur ett nytt avgiftssystem bör utformas. I avvaktan på utredningens förslag framstår enligt utskottets uppfattning en avgift på 6 % som skälig. Utskottet tillstyrker således propositionen i denna del och avstyrker motion 1981/82:1699 i vad avser en högre procentsats för restavgiften.

Utredningens förslag att höja det nuvarande minimibeloppet, som fastställdes 1967, från 10 till 100 kr. motiveras framför allt av att statsverkets kostnader på grund av ett betalningsdröjsmål i och för sig överstiger detta belopp men att en högre minsta avgift kan framstå som stötande när det gäller små indrivningsbelopp. Avvägningen i propositionen innebär att viss hänsyn tagits till synpunkter som anförts av de remissinstanser som avstyrkt en höjning till 100 kr. med hänvisning till att fordringarna inte sällan uppgår till låga belopp och att restavgiften i sådana fall kan komma att överstiga skatteskulden.

Eftersom betalningsdröjsmål medför kostnader för statsverket även när det gäller små skattebelopp, bör restavgiften i sådana fall enligt utskottets mening inte vara alltför obetydlig. Utskottet avstyrker således motion 1982/83:135 i denna del. Å andra sidan kan utskottet tills vidare godta en minimiavgift på 50 kr., med hänsyn till att det pågående utredningsarbetet kan komma att omfatta även denna fråga. Med hänvisning härtill avstyrker utskottet det aktuella yrkandet i motion 1981/82:1699 om en höjning till minst 100 kr. och tillstyrker propositionen i denna del.

Avsikten har varit att ändringarna skall träda i kraft den 1 januari 1983. När det gäller restavgifterna har det numera visat sig att det för vägtrafikskatternas del krävs förberedelser som bör medföra ett uppskov med ikraftträdandet till den 1 april 1983. Beträffande mervärdeskatten föreligger enligt vad utskottet erfarit svårigheter att genomföra en höjning av restavgifterna redan i fråga om skatt för redovisningsperioder som slutar före den 1 januari 1983. Vidare bör förtydligas att äldre bestämmelser fortfarande skall gälla i fråga om skatt som en arbetsgivare underlåtit att innehålla före den 1 november 1982. Detta föranleder ändringar i ikraftträdandebestämmelserna till ändringarna i uppbördslagen och mervärdeskattelagen. I övrigt godtar utskottet propositionen även i denna del.

I motion 1981/82:1699 yrkas också att kvarskatteavgifterna höjs.

Kvarskatteavgift utgår i normalfallet med 8 % om kvars-katten uppgår till högst 5 000 kr. och annars med 10 %. I speciella fall utgår kvarskatteavgift även på fyllnadsinbetalningar av preliminär skatt, nämligen för skattskyldiga som har fått anstånd med deklarationen och som därför har möjlighet att göra fyllnadsinbetalningar under tiden den 1 maj – 30 juni taxeringsåret. För sådana fyllnadsinbetalningar utgår kvarskatteavgift med 2 %.

Motionärerna yrkar att kvarskatteavgiften i normalfallet höjs till 10 % av skattebelopp på högst 5 000 kr., 12 % på skattebelopp mellan 5 000 och 30 000 kr. och 15 % på den del av kvars-katten som överstiger 30 000 kr. Avsikten är att nivån därmed skall motsvara nivån för avgiften på kvarstående arbetsgivaravgifter. De yrkar också höjningar av kvarskatteavgiften på preliminärskattebetalningar i maj-juni under taxeringsåret och att sådana avgifter införs också för andra fyllnadsinbetalningar som sker efter skatteuppbörden i januari under taxeringsåret.

Vid sin prövning av motsvarande frågor tidigare år har utskottet avstyrkt likartade yrkanden med hänvisning bl. a. till att nivån för avgiften på kvarstående arbetsgivaravgifter motiverats inte bara av ränteläget utan också av att vissa arbetsgivare utnyttjat arbetsgivaravgifterna som en tillfällig likviditetsförstärkning, vilket tidigare lett till en betydande eftersläpning i avgiftsuppbörden. När det gäller inkomstskatterna bör framhållas att avgiften i normalfallet är tillräcklig för att eliminera de otillbörliga räntevinster som bristande fyllnadsinbetalningar annars skulle kunna medföra. Som framgår av propositionen består de nu aktuella problemen framför

allt i att inkomstskatterna på rörelseinkomster m. m. inte i tillräcklig utsträckning betalas i form av preliminärskatt redan under inkomståret. Enligt utskottets uppfattning bör man i första hand söka andra vägar för att tillgodose syftet med motionen. Att såsom föreslås i propositionen genomföra en allmän uppräknings av den preliminära B-skatten är en åtgärd som verkar i denna riktning. Utskottet utgår från att regeringen kommer att ägna fortsatt uppmärksamhet åt problemet och avstyrker motion 1981/82:1699 i nu aktuella delar.

Debiteringen av B-skatt

Preliminär B-skatt betalas huvudsakligen av dem som driver rörelse, och skatten skall i regel utgå med ett belopp som motsvarar den slutliga skatt som har påförts den skattskyldige året före inkomståret. Mot bakgrund av konstaterade eftersläpningar i fråga om B-skatteuppbörden föreslås i propositionen att huvudregeln ändras så att B-skatten skall utgå med 120 % av den slutliga skatten.

I motion 1982/83:135 yrkar Knut Wachtmeister m. fl. (m) avslag på propositionen i denna del, medan Stig Josefson m. fl. (c) i motion 1982/83:89 yrkar att höjningen begränsas till 110 %. I den förstnämnda motionen anförs att förslaget inte har remissbehandlats och att inkomstutvecklingen för företagen av olika skäl inte i allmänhet kan antas bli så god att den föreslagna höjningen är motiverad. Både m- och c-motionärerna befarar också att antalet preliminärdeklARATIONER kommer att öka drastiskt med det i propositionen framlagda förslaget, vilket skulle motverka syftet med förslaget och medföra en arbetsbelastning såväl för de lokala skattemyndigheterna som för de skattskyldiga.

Utskottet vill framhålla att det under en lång följd av år visat sig att B-skatteinbetalningarna under uppbördsåret varit otillräckliga och att reglerna inte tillgodoser syftet att i möjligaste mån få en överensstämmelse med den slutliga skatten. Detta har framför allt sin förklaring i att den slutliga skatt som ligger till grund för debiteringen av B-skatten avser inkomster som ligger två år tillbaka i tiden. Mot bakgrund också av de uppgifter som åberopas i propositionen angående debiterade B-skatter och fyllnadsinbetalningar får det enligt utskottets uppfattning t. v. anses som en lämplig avvägning att låta B-skatten utgå med 120 %. Det ligger i sakens natur att en sådan åtgärd kommer att medföra en viss ökning av antalet ansökningar om jämkning. Utskottet instämmer emellertid i departementschefens uppfattning att de olägenheter som detta eventuellt kan komma att innebära mer än väl kommer att uppvägas av den förbättring av uppbörden som förslaget kommer att medföra.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker motionerna 1982/83:89 och 1982/83:135 i denna del.

Försäkringskassornas preliminärskatteavdrag

I motion 1981/82:909 påtalar Anita Johansson m. fl. (s) att preliminärskatten på pension, sjukpenning och moderskapspenning kan bli för låg om den skattskyldige även har annan inkomst. Motionärerna begär en översyn av reglerna för att få en bättre överensstämmelse med den slutliga skatten i sådana fall.

Det problem som tas upp i motionen bottnar i att endast den som är huvudarbetsgivare är skyldig att göra skatteavdrag och att preliminärskatteavdraget i allmänhet beräknas endast på den aktuella inkomsten hos denne arbetsgivare. Detta är således inte något speciellt för ersättningar från försäkringskassan utan utgör endast en del av ett mer generellt problem.

Den s. k. RS-utredningen föreslog 1974 en E-skatt som skulle innehållas av arbetsgivare i samtliga fall där skyldighet f. n. saknas att göra skatteavdrag, dvs. framför allt i fråga om extrainkomster och då det gäller anställda med B-skatt. Förslaget har på grund av vissa praktiska svårigheter inte föranlett lagstiftning. Utskottet har vid sin tidigare behandling av denna fråga uttalat att förslaget bör tas upp till fortsatta överväganden inom budgetdepartementet (SkU 1978/79:50). Enligt vad utskottet nu har inhämtat utreds frågan f. n. på nytt inom riksskatteverket.

Utskottet utgår från att syftet med den i motion 1981/82:909 begärda översynen kommer att tillgodoses i de pågående övervägandena rörande E-skatten. Utskottet finner därför inte skäl att tillstyrka motionen.

Förtidsåterbetalning av preliminärskatt

Ansökan om förtidsåterbetalning av överskjutande skatt skall göras senast den 30 april året efter inkomståret. I motion 1981/82:898 av Rolf Dahlberg (m) och Wiggo Komstedt (m) yrkas att ansökan bör kunna göras genom en kryssmarkering på deklarationsblanketten och att en sådan ansökan bör kunna få göras även efter den 30 april om den skattskyldige haft anstånd med deklarationen.

Utskottet är medvetet om att det i vissa fall kan vara angeläget för den skattskyldige att erhålla återbetalning av en alltför hög preliminärskatt. Det är givetvis av vikt att information lämnas om möjligheterna härtill. Vid en sådan återbetalning utgår emellertid ingen ränta, och om deklarationsblanketten utformas på det sätt som motionärerna föreslår torde det inte kunna undvikas att många av misstag kommer att förlora förmånen av den ränta på överskjutande skatt som annars skulle ha utgått.

Utskottet vill också framhålla att en ansökan om förtidsåterbetalning av överskjutande skatt bör prövas skyndsamt men att en återbetalning givetvis inte kan ske utan att deklarationen granskas. Ett stort antal ansökningar av detta slag kan därför komma att förrycka taxeringsarbetet i en omfattning som inte är önskvärd.

Utskottet är för sin del inte berett att medverka till att deklarationsblanketten utformas på ett sådant sätt att olägenheter i angivna hänseenden kan befaras. Utskottet avstyrker således motion 1981/82:898.

Utmätning av överskjutande skatt

För att fordran på överskjutande preliminär skatt skall kunna utmätas fordras att ansökan om utmätning inkommer till kronofogdemyndigheterna senast den 1 september under taxeringsåret. Denna tidsgräns har enligt vad Knut Wachtmeister (m) uppger i motion 1981/82:1207 föranlett att en kommun gått miste om ett avsevärt belopp. Motionären begär en översyn av reglerna och anför att tidsgränsen exempelvis inte bör gälla om gäldenären har delgivits misstanke om brott.

De aktuella reglerna återfinns i 68 § 6 mom. uppbördslagen och innebär att en borgenär före den 1 september under taxeringsåret kan begära utmätning av den överskjutande skatt som eventuellt tillkommer gäldenären. Bestämmelserna torde i stort sett fungera tillfredsställande. Utskottet har dock förståelse för motionärens uppfattning att tidsgränsen, som infördes 1966 med hänsyn till arbetsbelastningen och arbetsrutinen hos de berörda myndigheterna, i speciella fall kan medföra olägenheter. Enligt utskottets uppfattning torde en bestämd tidsgräns knappast kunna undvaras, men det kan ifrågasättas om inte tidsgränsen numera skulle kunna förskjutas längre in på hösten.

Som framgår av propositionen kommer kampen mot skatteflykt och ekonomisk brottslighet att intensifieras under de kommande åren, och reglerna i uppbördslagen är under fortlöpande översyn. Att se över de nu aktuella reglerna ingår enligt utskottets uppfattning som ett naturligt led i detta arbete, och utskottet utgår alltså från att även de problem som tagits upp i motionen kommer att uppmärksammas utan särskild framställan från riksdagens sida. Utskottet finner således inte skäl att tillstyrka motion 1981/82:1207.

Hemställan

Utskottet hemställer

1. beträffande *procentsatsen för restavgiften*
att riksdagen med avslag på motion 1981/82:1699 yrkande 4 i denna del bifaller proposition 1982/83:53 i denna del,
2. beträffande *minimibeloppet för restavgiften*
att riksdagen med avslag på motionerna 1981/82:1699 yrkande 4 i denna del och 1982/83:135 i denna del bifaller propositionen i denna del,
3. beträffande *ikraftträdandet*
att riksdagen godtar vad utskottet i betänkandet förordat,

4. beträffande *kvarskatteavgiften m. m.*
att riksdagen avslår motion 1981/82:1699 yrkande 4 i övrigt,
5. beträffande *debiteringen av B-skatt*
att riksdagen med avslag på motionerna 1982/83:89 och 1982/83:135 i denna del bifaller propositionen i denna del,
6. beträffande *försäkringskassornas preliminärskatteavdrag*
att riksdagen avslår motion 1981/82:909,
7. beträffande *förtidsåterbetalning av preliminärskatt*
att riksdagen avslår motion 1981/82:898,
8. beträffande *utmätning av överskjutande skatt*
att riksdagen avslår motion 1981/82:1207,
9. beträffande *lagförslagen*
att riksdagen antar de vid propositionen fogade förslagen till
a) lag om ändring i uppbördslagen (1953:272) med den ändringen att ikraftträdandebestämmelserna erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

Regeringens förslag

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas, såvitt gäller 13 §, första gången i fråga om preliminär skatt för uppbördsåret 1983/84. *Bestämmelserna i 58 § gäller i fråga om skatt som förfaller till betalning efter ikraftträdandet.* I fråga om skatt, som en arbetsgivare underlåtit att innehålla gäller dock äldre bestämmelser om underlåtenheten avser skatt som belöper på tid före den 1 november 1982.

Utskottets förslag

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas, såvitt gäller 13 §, första gången i fråga om preliminär skatt för uppbördsåret 1983/84. *Äldre bestämmelser i 58 § gäller dock fortfarande i fråga om skatt som förfallit till betalning före ikraftträdandet eller, beträffande skatt enligt vägtrafikskattelagen (1973:601), före den 1 april 1983.* I fråga om skatt som en arbetsgivare underlåtit att innehålla gäller äldre bestämmelser, om skatten skulle ha innehållits före den 1 november 1982.

- b) lag om ändring i stämpelskattelagen (1964:308),
- c) lag om ändring i lagen (1968:430) om mervärdeskatt med den ändringen att ikraftträdandebestämmelserna erhåller följande såsom utskottets förslag betecknade lydelse:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983 och tillämpas i fråga om skatt för vilken deklaration skall lämnas efter ikraftträdandet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1983. *Äldre bestämmelser gäller dock fortfarande i fråga om skatt som hänför sig till redovisningsperiod som har gått till ända före ikraftträdandet.*

Regeringens förslag

Utskottets förslag

- d) lag om ändring i kupongskattelagen (1970:624),
- e) lag om ändring i tullagen (1973:670).

Stockholm den 30 november 1982

På skatteutskottets vägnar

ERIK WÄRNBERG

Närvarande: Erik Wörnberg (s), Knut Wachtmeister (m), Stig Josefson (c), Rune Carlstein (s), förste vice talmannen Ingegerd Troedsson (m), Olle Westberg (s), Hagar Normark (s), Ingemar Hallenius (c), Bo Forslund (s), Egon Jacobsson (s), Karl Björzén (m), Björn Molin (fp), Anita Johansson (s), Anna Lindh (s) och Ewy Möller (m).

Reservationer

Minimibeloppet för restavgiften (mom. 2)

1. Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) har

dels anfört följande:

Som anförs i motion 1982/83:135 motsvarar den i propositionen föreslagna höjningen av restavgiften till minst 50 kr. en höjning med 500 %. I kampen mot inflationen är det viktigt att staten inte höjer sina taxor och avgifter vida utöver vad som motiveras av den allmänna prisutvecklingen. Därtill kommer att en avgift på 50 kr. kan förefalla oskäligen i fråga om mindre dröjsmål med småbelopp. Vi instämmer därför i motionärernas uppfattning att ett minimibelopp på 15 kr. är tillräckligt.

dels ansett att utskottet under mom. 2 och 9 bort hemställa:

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:135 i denna del, med avslag på motion 1981/82:1699 yrkande 4 i denna del och med anledning av propositionen i denna del antar det vid propositionen fogade lagförslaget i fråga om 58 § uppbördslagen (1953:272) med den ändringen att ordet *femtio* i första stycket byts ut mot *femton*.

Debiteringen av B-skatt (mom. 5)

2. Knut Wachtmeister, förste vice talmannen Ingegerd Troedsson, Karl Björzén och Ewy Möller (alla m) har

dels anfört följande:

I likhet med motionärerna i motion 1982/83:135 ställer vi oss mycket

kritiska till att den föreslagna höjningen av den preliminära B-skatten inte föregåtts av sedvanlig remissbehandling. Vad beträffar den sakliga sidan kan påpekas att den beramade skatteuppgörelsen med mittpartierna utgick från en inflationsökning om 5,5 % per år. En låg inflation måste givetvis vara målet. I konsekvens härmed skulle en 10-procentig höjning av den preliminära B-skatten vara tillräcklig. Som framhålls i motionen visar emellertid företagens och egenföretagens inkomstutveckling icke den regelmässiga ökning som hittills gällt för flertalet löntagare. Den beskattningsbara inkomsten kommer dessutom att begränsas till följd av föreslagna, kraftigt höjda, arbetsgivaravgifter och löneskatter.

Om ett stort antal B-skattebetalare uppfattar den preliminära skatten som för stor, kommer detta att leda till en betydande ökning av antalet jämningsansökningar med avsevärt merarbete för såväl skattskyldiga som redan hårt belastade myndigheter som följd. Vi ställer oss också bakom det i motionen framställda yrkandet om avslag på propositionen i denna del.

dels ansett att utskottet under mom. 5 och 9 bort hemställa:

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:135 i denna del avslår propositionen i denna del och motion 1982/83:89, till följd varav 13 § utgår ur det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i uppbördslagen (1953:272).

3. Stig Josefson (c), Ingemar Hallenius (c) och Björn Molin (fp) har
dels anfört följande:

Redan i propositionen redovisas farhågor för att antalet preliminärdeklarationer kommer att öka som en följd av förslaget att uppräknas den preliminära B-skatten till 120 % av föregående års slutliga skatt. Enligt vad som anförs i motion 1982/83:89 är risken mycket stor för att denna ökning blir drastisk. Detta kan – förutom konsekvenserna för de lokala skattemyndigheternas arbetsbelastning – också väntas leda till att många får en lägre preliminär skatt än med nuvarande regler. Som motionärerna framhåller kan detta tvärt emot avsikten med förslaget leda till att den preliminära debiteringen minskar i stället för att öka.

Av såväl administrativa som statsfinansiella skäl tillstyrker vi motionärernas förslag att endast uppräknas slutskatten med 10 %.

dels ansett att utskottet under mom. 5 och 9 bort hemställa:

att riksdagen med bifall till motion 1982/83:89, med avslag på motion 1982/83:135 och med anledning av propositionen antar det vid propositionen fogade lagförslaget i fråga om 13 § uppbördslagen (1953:272) med den ändringen att procenttalet 120 byts ut mot 110.